

FORUM ZA PROCJENU HIDROENERGETSKE ODRŽIVOSTI

Sažetak na 4. str. - kolovoz 2009.

Forum za procjenu održivosti hidroenergije ("Forum") ima za cilj uspostaviti široko prihvaćen instrument za procjenu održivosti, koji bi služio za mjerenje i usmjeravanje rada hidroenergetskog sektora.

Rad Foruma usmjeren je na razmatranje i izmjenu *Protokola za procjenu održivosti (2006)* Međunarodne asocijacije za hidroenergiju (IHA). *Protokol za procjenu održivosti (2006)* nastao je kao mjerni instrument za procjenu društvenih, okolišnih i ekonomskih učinaka prema kriterijima zadanim u *Smjernicama održivosti IHA-e (2004)*. Forum utvrđuje relevantna pitanja koja će se ugraditi u revidirani Protokol za procjenu održivosti, kao i načine mjerenja ovih pitanja. Plan rada obuhvaća "input" – saznanja - stručnjaka o ključnim pitanjima hidroenergetske održivosti, procjenu shema na terenu, radionice o Protokolu, "input" ključnih sudionika referentnih skupina, javne konzultacije, te praktično testiranje Nacrta Protokola.

Forum se sastoji od 14 članova, uključujući i predstavnike vlada razvijenih i zemalja u razvoju, nevladinih udruga za zaštitu okoliša, komercijalnih i razvojnih banaka, te predstavnike hidroenergetskog sektora (slika 1).

Zemlje u razvoju

- dr. Yu Xuezhong, Institut za vode i hidroenergetiku, Narodna Republika Kina
- g. Zhou Shichun, China Hydropower Engineering Consulting Group Co., PR China
- g. Israel Phiri, rukovoditelj PPI, Ministarstvo energetike i vodnog razvoja, Zambia

Razvijene zemlje

- g. Geir Hermansen, viši savjetnik, Odjel energetike, Norad, Norway
- prof. Gudni A Johannesson, direktor, Nacionalni institut za energiju, Island
- gđa Kirsten Nyman, savjetnica za politiku odžive hidroenergije, GTZ, Germany (promatrač)

Hidroenergetski sektor

- dr. Refaat Abdel-Malek, predsjednik, Međunarodna agencija za hidroenergetiku

- g. Andrew Scanlon, koordinator i autor, Protokol za procjenu održivosti IHA-e

Nevladine udruge za pitanja okoliša

- g. David Harrison, viši savjetnik, Global Freshwater Team, The Nature Conservancy
- dr Joerg Hartmann, rukovoditelj, Inicijativa za brane, World Wildlife Fund

Nevladine udruge – društvena pitanja

- g. Michael Simon, rukovoditelj, Development Banks/NRM, Oxfam
- dr Donal O'Leary, stručnjak za vode, Transparency International

Financijski sektor – ekonomski aspekti

- gđa Courtney Lowrance, stručnjak za okoliš, Equator Principles Financial Institutions Group
- gđa Daryl Fields, viši savjetnik za vodne resurse, Svjetska banka (promatrač)

Predsjedatelj Foruma

- g. André Abadie, Sustainable Finance Ltd.

Slika 1. članovi Foruma

Forum je pokrenut u ožujku 2008. g., u Washingtonu D.C., a naredni sastanci Foruma održani su u srpnju 2008. g. (Santa Rosa, SAD), rujnu 2008. g. (Zambija), listopadu 2008. g. (Kina), prosincu 2008. g. (Brazil), ožujku 2009. g. (Turska) i lipnju 2009. g. (Island). Još dva sastanka Foruma zakazana su za početak 2010. g. (vidi Sliku 2.). Predviđena je i naredna faza u radu foruma, koja će biti usredotočena na moguće primjene Protoka i pravce razvoja. Forum uvijek nastoji djelovati na načelima transparentnosti, dobre volje i konsenzusa.

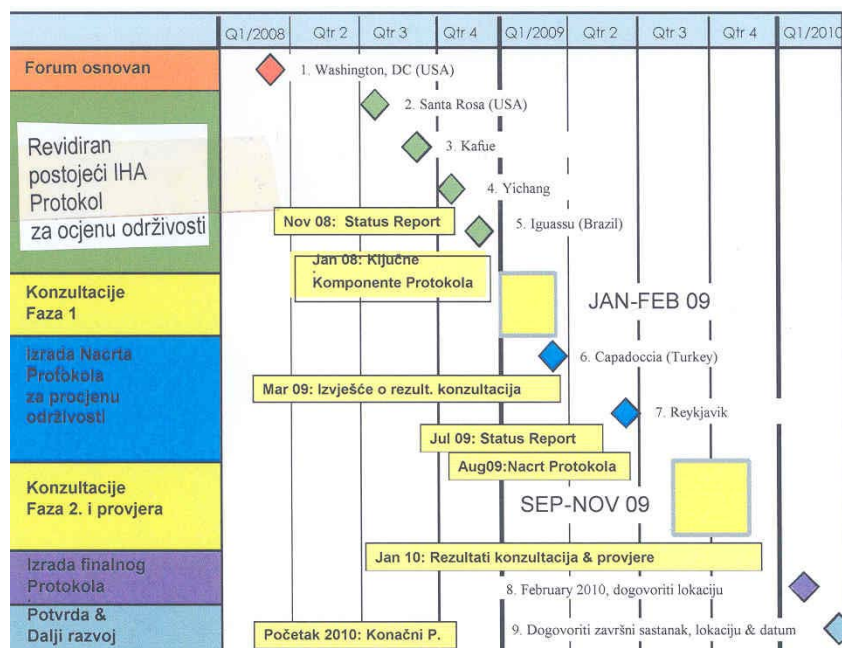
Nakon što je pokrenut, Forum je završio fazu osnivačkog rada na sastancima 2-5, koji su za cilj imali bolje razumijevanje postojećeg Protokola (2006.) i ključnih pitanja (uključujući ekonomska, financijska i tehnička razmatranja, transparentnost, upravljanje, anti-korupciju, ekološki prihvatljive protjecaje, strateške procjene, prekogranična pitanja, preseljenje, zajedničko uživanje koristi), a sadržavali su stručne prezentacije i procjene projekta. Prijedlozi vezano za strukturu i sadržaj izmijenjenog Protokola predstavljeni su dionicima/nositeljima interesa u siječnju

FORUM ZA PROCJENU HIDROENERGETSKE ODRŽIVOSTI

Sažetak na 4. str. - kolovoz 2009.

2009. u vidu nacrt Dokumenta o ključnim komponentama protokola za procjenu hidroenergetske održivosti, te podvrgnuti prvom krugu javnih konzultacija u siječnju i veljači 2009.

Rezultati ove Prve faze konzultacija razmatrani su na sastancima 6. i 7. Foruma i ugrađeni u Nacrt Protokola za procjenu održivosti, objavljenog u kolovozu 2009. ("Nacrt Protokola").

Slika 2. Plan rada Foruma

Nacrt Protokola je komplet od četiri dokumenta, od kojih svaki predstavlja zaseban instrument za procjenu različitih faza životnog ciklusa projekta, kao što je prikazano na slici 3.

I DIO – STRATEŠKA PROCJENA
Procjena strateške osnove hidroenergetskog projekta. Ovaj dio Protokola može poslužiti kao informacija onima koji odlučuju da postoji strateška osnova da se krene naprijed u pripremu projekta.
II DIO – PRIPREMA PROJEKTA
Procjenjuje pripremnu fazu hidroenergetskog projekta u kojoj se obavljaju ispitavanja, planiranje i projektiranje svih aspekata projekta. Ovaj dio Protokola može poslužiti kao informacija u donošenju odluke da se krene u implementaciju projekta.
III DIO – IMPLEMENTACIJA PROJEKTA
Procjenjuje provedbenu fazu hidroenergetskog projekta u kojoj se provodi izgradnja, preseljenje kao i drugi upravljački planovi i odluke. Ovaj dio Protokola može poslužiti kao informacija o vremenskom planu i uvjetima izvođenja projekta.
IV DIO – RAD PROJEKTA
Procjenjuje rad hidroenergetskog objekta. Ovaj dio Protokola može poslužiti kao informacija o tome da objekt funkcionira na održivoj osnovi i da se provode aktivne mjere sa svrhom njegovog stalnog unapređenja.

slika 3. Dijelovi Nacrta Protokola

FORUM ZA PROCJENU HIDROENERGETSKE ODRŽIVOSTI

Sažetak na 4. str. - kolovoz 2009.

Nacrt Protokola se bavi pitanjima održivosti koja je Forum evidentirao i razmatrao, pri čemu je zabilježena sva raznolikost sektorskih mišljenja. U Nacrtu su ta pitanja prezentirana na strukturalan način kako bi on bio prilagođen procesu procjene održivosti. Slika 4. sadrži popis pitanja ("aspekata"), koji se u Nacrtu Protokola procjenjuju, grupiranih po različitim perspektivama.

Perspektiva	Naziv aspekta	Dio
Razvojna Perspektiva	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrirana potreba i strateška prikladnost projekta - Procjena opcija - Regionalne i državne politike i planovi 	<p>I, II</p> <p>I</p> <p>I</p>
Perspektiva upravljanja	<ul style="list-style-type: none"> - politički rizik - institucionalni kapaciteti - sektor javne uprave - regulatorne dozvole - korporativno upravljanje - program cjelovitog upravljanja i komunikacije - upravljanje gradnjom 	<p>I</p> <p>I</p> <p>II, III</p> <p>II, III</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III</p> <p>II, III</p>
Tehnička perspektiva	<ul style="list-style-type: none"> - tehnička pitanja i rizici - dostupnost i upravljanje hidrološkim resursima - izbor lokacije i optimalizacija idejnog plana projekta - sigurnost sredstava i zajednice - pouzdanost i učinkovitost sredstava 	<p>I</p> <p>II, III, IV</p> <p>II</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>IV</p>
Financijska i ekonomska perspektiva	<ul style="list-style-type: none"> - ekonomska i financijska pitanja i rizici - ekonomska održivost, uključujući dodatne koristi - financijska održivost - nabavke - tržišta, inovacije & istraživanje 	<p>I</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>IV</p>
Društvena perspektiva	<ul style="list-style-type: none"> - društvena pitanja & rizici - ocjena i upravljanje utjecajem na društvo - zajednice na koje projekt utječe - autohtono stanovništvo - preseljenje i izvlaštenje - zajedničko uživanje koristi - zapošljavanje i radni uvjeti - kulturna baština - zdravlje stanovništva 	<p>I</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p>
Perspektiva	<ul style="list-style-type: none"> - pitanja okoliša i rizici 	<p>I</p>

HYDROPOWER SUSTAINABILITY ASSESSMENT FORUM

4-page summary sheet - August 2009

Pitanja zaštite okoliša	<ul style="list-style-type: none"> - procjena i upravljanje utjecajem na okoliš - bioraznolikost i invazivne vrste - erozija i sedimentacija - kvaliteta vode - otpad, buka i kvaliteta zraka 	<p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>III</p>
Geografska i prostorna perspektiva	<ul style="list-style-type: none"> - riječni sliv i prekogranična pitanja - upravljanje slivom - upravljanje prirodnim rezervatom - ekološki prihvatljivi protjecaji i održivost nizvodnog dijela sliva 	<p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p> <p>II, III, IV</p>

Slika 4. Aspekti Nacrta Protokola

Očekuje se da će konzultacije i praktično testiranje dovesti do izmjene ovog dokumenta prije usvajanja njegove konačne verzije, s naglaskom na Protokolu kao jezgrovitom i praktičnom instrument za procjenu održivosti hidroenergetskog sektora. Forum nastoji prikupiti mišljenja i "inpute" tj. saznanja pomoću kojih bi došlo do konačnog oblikovanja Nacrta.

Nacr Protokla bit će predmet praktične provjere i javnih konzultacija tijekom mjeseca rujna, listopada i studenog 2009. Testiranjem u praksi ocjenjuje se cijeli niz pitanja, uključujući djelokrug, obuhvatnost, jednostavnost primjene, učinkovitost, primjenjivost na projekte različitih raspona i regija, primjerenost provedbenih uputa i metoda prikaza rezultata.

Za potrebe javne konzultacije pripremljen je *online* upitnik, kojim bi se dobili odgovori na najvažnija pitanja iz Nacrta Protokola:

1. Izvedivost. Da li je po vašem mišljenju Nacrt Protokola izvediv instrument procjene? Ako nije, na koji se način može poboljšati njegova izvedivost?
2. Sadržaj. Kakvo je vaše mišljenje o Nacrtu Protokola s obzirom na njegovu prikladnost, kvalitetu i primjenljivost na projekte različite veličine, tipa i geografske lokacije? Koji su vaši prijedlozi za poboljšanje njegova sadržaja?
3. Provedbene upute. Jesu li po vašem mišljenju uvodne napomene iz Nacrta Protokola i upute za reviziju korisne, te na koji se način mogu poboljšati?
4. Ocjenjivanje. Koje su vaše sugestije vezano za način zbrajanja ocjena po pojedinim karakteristikama? Posebno bismo željeli čuti vaše komentare vezano za iskustva stečena pri praktičnom testiranju Protokola.
5. Presentacija rezultata. Koje biste učinkovite i praktične mehanizme za prezentaciju rezultata predložili?
6. Jednostavnost korištenja. Koje bi bile vaše preporuke da se ovaj dokument učini jednostavnim za korištenje?
7. Osnovna dobra praksa. Ocjena 3. dodjeljuje se za osnovnu dobru praksu, s tim da trebamo biti svjesni onoga što je moguće ostvarivo u zemljama koje imaju minimalne resurse ili kapacitete ili kod projekata manjih razmjera i kompleksnosti. Imate li primjedbi vezano za ove ocjene? Posjedujete li informacije koje bi nam pomogle u razumijevanju onoga što se smatra osnovnom dobrom praksom po pitanju pojedinih odlika navedenih u Nacrtu Protokola?

FORUM ZA PROCJENU ODRŽIVOSTI HIDROENERGIJE

Sažetak na 4. str. - kolovoz 2009.

8. Dokazano najbolja praksa. Ocjena 5. dodjeljuje se za dokazano najbolju praksu, s tim da moramo biti svjesni činjenice globalne primjene ovog instrumenta kako ocjena ne bi bila dostižna samo najvećim projektima koji na raspolaganju imaju najviše resursa. Imate li ikakvih primjedbi vezano za ovu ocjenu? Imate li informacije koje bi nam pomogle u razumijevanju onoga što se smatra dokazano najboljom praksom po pojedinim kategorijama iz Nacrta Protokola?

Rad Foruma odvija se na visokoj razini transparentnosti. Svi rezultati proistekli iz rada Foruma, od dokumenata sa sastanaka, zapisnika i prezentacija kao i nekoliko statusnih izvještaja, dostupni su na web-stranici Foruma:

www.hydropower.org/sustainable_hydropower/hsaf.html

Forum snažno ohrabruje sve nositelje interesa da prouče Nacrt Protokola i dostave nam svoj 'feedback' tj. povratnu informaciju. Informacije vezano za praktično testiranje, konzultacije i pristup online upitniku, koji smo dizajnirali s ciljem prikupljanja vaših savjeta, mogu se naći na web-stranici Foruma.